
Faktablad nr 25, kod: BALSE-025; ANSSE-025. Namn: ÅPH 16, Havs- och vattenmyndigheten

Åtgärd att ta fram kunskapsuppbyggande program för hotade arter och naturtyper i marin miljö samt samordna arbetet nationellt.

Motivering Programmen är ett komplement till åtgärdsprogram för hotade arter (faktablad nr 24) och syftar till att ta fram nödvändig kunskap om och/eller relevanta åtgärder för att förbättra statusen för arten eller naturtypen. Skyddet av hotade arter är en viktig del i arbetet med att bevara biologisk mångfald. Åtgärdsinriktat arbete för hotade arter och naturtyper i marin miljö har hittills varit begränsat, och behöver nu intensifieras. Kunskapsuppbyggande program är ett viktigt steg i processen.

Miljö kvalitetsnorm God miljöstatus (HVMFS 2012:18, bilaga 2 del A, 1.1-1.6)

Genomförande Havs- och vattenmyndigheten ansvarar för övergripande ramar för kunskapsuppbyggande åtgärdsprogram, framtagande av program samt samordning av arbetet. Det nationella koordineringsansvaret för programmen kommer att läggas ut på kustlänen på samma sätt som för åtgärdsprogram för hotade arter (faktablad nr 25).

Kunskapsuppbyggande program syftar till att systematiskt sammanställa och ta fram nödvändig kunskap om arten eller naturtypen i syfte att därefter peka ut och vidta relevanta åtgärder för att förbättra artens/naturtypens status. Programmen kommer att utgöra ett underlag och vara vägledande för myndigheters och organisationers arbete, kommer att vara utformade så att ett regionalt arbete kan bedrivas samt ge möjlighet till samverkan med externa aktörer.

Havs- och vattenmyndigheten behöver ta fram en vägledning för vad kunskapsuppbyggande program ska innehålla, vilken ska ses som ett stöd och resultera i att programmen får en enhetlig struktur med efterfrågat innehåll samt att programmet blir tydligt och lättläst. Programmet ska innehålla konkreta mål och en väldefinierad process för hur dessa mål stegvis ska nås. I programmet ska det finnas en tydlig finansieringsplan och förslag på utförare. Programmen kommer att vara tidsbestämda. Då ett kunskapsuppbyggande program gått ut kommer det att följas upp, resultatet utvärderas och programmet omprövas. Programmen kan då avslutas, revideras eller övergå i *åtgärdsprogram för hotade arter och habitat (ÅGP) i marin miljö* (se faktablad nr 25).

Urvalet av hotade arter eller naturtyper har skett enligt samma kriterier som för ÅGP (faktablad nr 25). De kunskapsuppbyggande programmen kommer att förstärker implementeringen av de regionala havskonventionernas rekommendationer om hotade arter och livsmiljöer och kraven i art- och habitatdirektivet.

Kostnadseffektiviteten har analyserats, se kapitlet Samhällsekonomiska konsekvenser av åtgärdsprogrammet

Lagstiftning/regelverk

Miljömål Åtgärden har en stark koppling till framförallt till "Ett rikt växt och djurliv", men även till "Hav i balans samt levande kust och skärgård".

Bakgrund Åtgärdsinriktat arbete för hotade arter och/eller habitat i marin miljö har hittills varit begränsat då kunskapsbristen om många marina hotade arter och naturtyper är stor.

Geografisk omfattning**Förslag på kunskapsuppbyggande program att tas fram för Östersjön:**

- Musselbankar och sjöfågel i utsjön

Förslag på kunskapsuppbyggande program att tas fram för Nordsjön:

- Eutrofiering: kustnära hårbottenar och algbälten i Västerhavet
- Fysisk påverkan: djupa mjukbottenar och sjöpenor i Västerhavet
- Revmiljöer i marin atlantisk region/Nordsjön (se kunskapsuppbyggande åtgärd temaområde Havsbottens integritet)
- Skalgrusbottenar: bentisk fauna och maerl i Västerhavet

Koordinering EU-direktiv

Åtgärden förstärker koordinering mellan art- och habitatdirektivet och havsmiljödirektivet.

Regional koordinering

Åtgärden kan förstärka implementeringen av de regionala havskonventionernas arbete samt utgöra underlag för gemensamma åtgärder inom samarbeten i konventionsarbetet. I upprättande av kunskapsuppbyggande program behöver man säkerställa att Ospars respektive Helcoms rekommendationer tas om hand så långt som möjligt. Ospar har specifika rekommendationer för utpekade arter och habitat, medan Helcoms rekommendationer är uppdelade på två, ett för

habitat och ett för arter. De kunskapsuppbyggande programmen ska även vara utformade så att samarbete mellan kontrakterande parter inom havsmiljökonventionerna underlättas.

Bieffekter

Möjliga positiva bieffekter:

- Biologisk mångfald gynnas
- hotade arter kan uppnå livskraftiga populationer samt ha fungerande livsmiljöer (ekosystem)
- ekosystemtjänsterna upprätthålls, där bland annat förutsättningarna för fiske förbättras
- Positiva effekter för turism och rekreation, bland annat sportfiske, sportdykning, badvattenkvalitet

Samhällsekonomiska konsekvenser

Kostnads-nyttoanalys och kostnadseffektivitet har analyserats, se kapitlet Samhällsekonomiska konsekvenser av åtgärdsprogrammet
